

dir 'pesant', també força usat amb matisos figurats, p. ex. és una frase ben corrent en l'estil general i periodístic «*éto skazál on vésko*» que un llibre en bona edició bilingüe expressa en anglès «he said that forcefully» i «in his forceful manner». Ara bé, això ens recorda l'estret parentiu que Pokorny sovint ha assenyalat entre l'element sorotàptic que podem reconstruir en la nostra toponímia i el vocabulari baltoeslau.

En aquest cas sens dubte fa moltíssima por la possibilitat d'una coincidència pura, en un mot d'aspecte poc singular, sobretot perquè si bé el mot rus ve de l'indoeuropeu, és per via indirecta: derivat del paleoslau *ves* 'pes' i *vesti* «vehere», rus *vésit* 'pesar' (germans de l'ags. *wegan* 'pesar' angl. *weigh*, *weight*, al. *wucht* 'balança, força d'un pes' etc.). En revisar Coromines aquestes cèdules l'any 1988 es reafirma en l'etimologia pre-romana, indicant el següent:

«En definitiva, sense la pretensió d'arribar a l'etimologia última, és ferm el que subratlla a la cèdula precedent. La sufixació intermitent *VÉSCA-SA*, *VÉSCARA*, tant documentada (*Biescas*, *Bescas*, *Biescaras*, *Bescheras*, *Biéscasa*, *-asas*, *-ansa* etc.); i també el *Vati-vesca* de Marcial, comproven l'origen pre-romà, no ben incompatible amb l'explicació de Menéndez Pidal. En conclusió, els *BESCA(S)* o *BÉSKA-SA* del Pirineu aragonès i ribagorçà són pre-romans, si bé el mot no fou estrany al llatí vg. hispànic. L'ús de l'adj. *vescus* no devia ser estrany al b. ll. de Cat. car el Riutort afl. esq. de l'alt Ter a Camprodon s'anomena «*Rivovesco Torto*» en un doc. de 1017 (imprès *Rivovesto* per *Història de Camprodon*, ap. 1 i Alsius, *Nom.*, 117)». I precisa que si hi ha relació de *uesko*-sorotàptic amb el *vesko* eslau podria ser suposant *VEK-SKO*-sorotàptic paral·lel, no igual, a *ves-ko*-eslau. X. T.

Bigastro, V. *Biscarri/Bixquert*

BIGORRA

Que trobo com a NP (*bigóřa*) a tres pobles ross.; pleta de *Bigóřa* a Caregue, i casa *Bigorra* a Rubió; Canyada de *bigóřa* a Olocau de C. i Bétera; sembla ser pertot nom immigrant, del de la regió gascona. *Bigarret*, Casa de Farrera, seria < *Bigorret* segons un corresponsal de Sort (1957), cf. *Begorra* en fonts romanes (Schulze, 9).

BIGUERANES

«La paroisse de St. André de *Bigueranes* --- dans le territoire de Ste. Marie-la-Mar», Alart (*Priv.* 92).

DOC. ANT. 1070: «vineis q. s. super --- *Judegas*, cum madalexo maris --- campis quos habemus in *Bigueranes*» (Mor. xxx, 41); 1070: «--- *Vigeranes*» (ib., 44); 1128: «St. Andrei de *Bigeranes*» (id. LIII, cit. junt amb Mudagons); 1128: «St. A. de *Bigerano*, Ripae Altae et Villalonga» doc. d'Elna (*Hist. Lgd.* v, 60

1531); 1138: «S. A. de *Bigerannes*» (Mor. LVIII, 58, *Hist. Lgd.* v, 1532); 1198: «S. A. de *Bigeranis*» (Alart, *Priv.* 92, *Biger*-, junt amb Sta. Ma. de Pabirans, *BABL* III, 152). Pot interpretar-se com un gentilici *biguerà* (si no és text mutilat): «Laurencius *Biguera* de Sca. Maria de Mari» en doc. de 1356 (*InuLC*). Ponsich (*Top.* 57) troba ja la forma *Bigaranas* aa. 982 i 990; però estranyament adopta com a títol una forma *Bigaranys* que ha llegit en un doc. del S. XVII, i que no pot ser més que un *Bigaranis* baix-llatí amb una y de fantasia en lloc de i.

ETIM. En text romà es troba *fundus Vicarianus*, registrat per Schulze 102 i 308; el qual pot ser derivat en *-ianus* del mot ll. vg. *vicanus*, que Skok (§ 721) dona com a base dels NLL occitans *Le Vigan* (més, supra, s. v. *Bevià*). En el NL ross. deu haver-hi el femení plural (VILLAS) *VICANIANAS*, dissimilat en *Vicarianas*; passat que postulem un NP **VICARIUS*, de la família *Vicasius* - *Vicirius* - *Vicerius* - *Vicius* - *Vicirrius* - *Vicirius* (Schulze, 102, 201), ço que sembla superflu. No hi ha noms occitans anàlegs al nostre en Skok; a Aebischer (*Top.*) el nom rossellonès li passà per alt. Encara que només hi veiem V- en la menció de 1070, la distinció V/B- en català en posició inicial (sobretot cap al Nord) fou sempre molt susceptible d'influències inductives, com la de *biga* en aquest cas; majorment tractant-se de llocs amb edificis fets amb bigues.

BIGUES

Poble del Vallès oriental.

PRON. MOD.: *bigəs* 1926, a Riells del Fai; 1955, a Bigues mateix, a la casa piral dels Maspons (M. Anglès i Labrós, Maria de Bell-lloc).

DOC. ANT. 1054 i 1088: *Bigues* (Mas, N. *Hi. Bi. Bna.* IX, 309, x, 176); 1146 i 1192 (*Cart.* St. Cugat II, 149, III, 323); 1257: *Geraldí de Biguis* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 366); c. 1340: *Pere de Bigues* sovint en el Capbreu d'Entença, f° 26r, 28r, 29v, 32r, 33r i p. 237; 1359: «*Sent Pere de Bigues*» (*CoDoACA* XII, 11).

ETIM. És en país encara força boscos, al llarg del riu Tenes; altre temps encara ho seria més, com s'hi torna a les parts altes del terme, pujant cap a Vall-deros, Riells i St. Miquel del Fai. El nom li deu venir, doncs, de *biga* en el sentit de 'gran tronc d'arbre'.

Mot que ha deixat gran ròssec toponímic. P. ex. *Planell de les Bigues* clariana al mig del bosc te. Ares Mae. (xxxvii, 172.14); St. Pere de les *Bigues*, prop de Fàitús (Vall de Camprodon, 1968); Pont de les *Bigues*, entre Canet de Ross. i la mar (xxvii, 4.3); Coma o Comellar de *ses Bigues*, per alt en els vessants del Puig de Massanella te. de Mancor-Selva (xl, 56.22, 57.19, 46.22, 68.22, Masc. 9A12); d'una de les carenes del Canigó baixa cap a Balaig la Canal de les *Bigues* (*DECat* III, 1019b27) contrastant amb la Canal de les *Files* del vessant oposat (cap a les Voltes); perquè per aquest costat estimben els llenyataires els troncs prims, i per l'altre, més rost, els grossos troncs d'arbre.